

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Клэлэцлүхэм ыкйи лэтахохэм япсауныгэ агэпытэнэм, кьаухьумэным фэгэхыгэ лофтхьабзэхэр 2015-рэ илэсым мэкьюгум и 4-м кьыщегэжыгэу и 17-м нэс медицинэ профилактикэмклэ Адыгэ республикэ Гупчэм илофышлэхэм зэхашагэх. График гэнэфагэм тетэу гурыт еджаплэхэм кьащызэлуахыгэ лагерьхэр ахэм кьаклухагэх. Непэрэ мафэм ехьүлэу нэгьрэ 612-мэ залуагэклаг.

Клэлэцлүхэм гуцылэгъу афэхъугъэх

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкӀэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу тызэрэщигъэгъозагъэмкӀэ, медицина профилатикэмкӀэ Адыгэ республикэ Гүчмэ илофшӀэхэм «Псауныгъэр зыфэдэр къысэ-

гээлъэгъу» зыфилорэ зэнэ-
къокъу ныбжыкълэхэм афыз-
хашагъ. Апкышъол апсыха-
ным, япсауныгъэ агъэпытэным
афэгъэхыгъэ гушсысэу ялэхэр
сурэтшыгъгъэу асальтым къы-
шагъэлыгъгъуагъхь. Гъэмэфэ

мэфэ фабэхэм тыгэм иягэ
кыюмыкыным пае пшэн фа-
ехэм Гупчэм илофышэхэм
клэлэцылхэр ашагьэгьозагьэх,
ар зэрытхэгьэ брошюрэхэр,
плакатхэр кьаратыгьэх.

Мыщ фэдэ Iофтхьэбзэ гъэ-

шлэгэоным ныбжыкхэхэр ягуа-
пэу хэлэжыагэх, упчлэ зэ-
фэшхыафхэр кьатыгэх, еж-
хэм гүпшысэу, шлэныгэу ялэ-
хэмклэ кьээрзэругоигьом адэ-
гошагэх. Сабыйхэр яцхыкүлом
кышшэгэжыагэу япсауныгэ

лпыплъэнхэм фэлорышлэрэ пэ-
шлорыгъэшъ loфтхьабзэхэр
Гупчэм илофышлэ-хэм ыпэкли
зэхашэнхэу агъэнафэ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнэй.
Сурэтыр Юшъынэ Аслъан
тыригъ.

ХЫНЫГЪУ — 2015

Хьэм гектар пэпчъ центнер 60 кырагъэты

Джэдждэхаблэкэ укыккэу Гьобэкэуае
узежэкэ, Кьунчыкьохьаблэ узэрэдэккэу
уиджабгьукэ хэ хьэсэшхоу щылыгыэм
идэхагэ бэм альэгьугэу кьытцэху. Анахьэу
ащ уемыплэкышыоу зыхьугагьэр гьожьышэ
кьызэхур ары. Сурэт тепхынышэ, нэпзепплэу
кьэбгэнэным фэдагэ. Агрономэу, нэужым
журналистэуи илэс пчъагэхэм тызэлажэм
тыда тызынэмысыгьэр, сьд кьогьуа
тызыкьомыхагьэр, ау ащ фэдэу хьопсагьоу
тапэ зыккы кьифагьэп.

Ащ илухыжын фежыгэхэу
зызэхэтэхым, пчэдыжым ты-
нэсыг. Комбайнэхэм лэжыгээр
аклэзыщыштхэ автомашинэшхо-
хэу прицепхэр зыпышлагэхэр
гьогуми тетых, хыпкьыми хэ-
тых. Еж комбайнэхэр адыклэ
чыжьэу «мэзхураеклэ» дьод-
ждэдэхэр заджэхэрэм дэж
зэрэщызэхэтхэр кьэлягьо.

— Сэ Улапэ сыыщы, слэ-
кьуацлэр Тыкэ, сцлэр Нурбый,
— ело тызхэхьэгэ шоферхэм
ащыцэу нэлүасэ тызфэхьугэ
клалэм. — Тыгьүасэ хьэм илү-
хьжын тизфэжягь. Мыр фир-
мэу «Синдика-Агро» зыфилоу
Дэжджэхьаблэ дэтым ичлыгу.
Офис шьхалэр Шыгьхэлэ рай-

онымкӓ Новӓ-Алексеевскӓм дӓт. Хъызмӓтшӓлӓм ыцӓр «Бел-Агр». Ац «Синдика-Агр» иза-кӓоп, хӓхӓх Улапӓ пинджыр шызылӓжхӓрӓри, Ханскӓм, Джӓджӓ районьм ӓф ашызышӓ-хӓрӓри, тӓ ахӓм ашыцӓу ӓф-шӓлӓн зыдӓщӓлӓм тагӓаӓӓ, кы-тӓталорӓ тӓгӓӓцӓкӓӓ. Тӓпӓщӓхӓр Лӓйӓлӓӓ Ибрахӓмӓрӓ Кушӓу Рӓмӓзанӓрӓ. Дӓгӓоу пӓӓ хӓмы-лӓу тагӓашхӓ, зӓ тызцагӓаӓӓ цыӓлӓ, лӓжӓаӓпӓӓри игъом кы-тӓтӓ. Мары ӓӓӓӓ кӓӓпфӓзыӓӓ-тӓшт ароном шхӓӓӓӓри кӓӓзыгӓ.

Ащ ежэщтыгэхэм фэдэу ком-
байниблыр, зыр адырэм ыуж
итэу, тэмаохэмэ, сэпэ маклэм
зыкъырагъэлэтызэ, кыызэрэкло-

хэрэр тлэыгыгээ. Фирмэу «Синдика-Агром» иагроном шххьалэу Тыгыужь Нурбый нэгүшлой кытэклилэлэ, тиупчлбэмэ яджэуазхэр кыыретыжых.

— Хяау, Рэмэзан, комбайнхэр кызырежыагыэхэм сэ зи силоф хэльэп ыки кысажа-щтыгыэхэп, — elo ащ. — Ахэм loшшынуэр зыщырагыэжыцтми, зыщыцуужышхтхми гыуэ пы-зыфрэ агроном ренэу ахэт. Ар Пщыдатэкьо Юр. Ащ прибор ылыг шынагыэу щылэр кыы-гэлыагыоу. Ащ елытыгыэу ком-байнэхэм loф арагыашэ. Бэ ащ зэрифэрэр, ренэу губгьом ит. Загонхэр зэтырарегыэурых, ком-байнэхэр, автомашинэхэр екыу-хэмэ, губгьом итхэм гыэгьшхэн, псыр икыоу ялэмэ, комбайнэхэм члэнагыэ ашымэ альэплэз.

— Зэклэмкн хэу лутхыжыы-
нэу шытыр гектар 342-рэ, —
кытфелуатэ Нурбый. — Мы
хьасэу тызхэтыр зэрэхьуэр
гектар 200. Тыгуасэ едгэ-
жыаг лэжыггэм икьэлэжыын.
Ызыныкьо лутхыжыггах. Гек-
тар пэпчэ джырэклэ кытхы-
жыэрэ центнер 60. Ащ фэ-
диз кьэтхыжыэу кыхэкыггэп,
арыш, тимеханизаторхэм ягу-
шлогышху.

— Комбайниблэу юф зышлэхэрэр «Лаверда» ыки «Челенджер» зыфилохэрэм афэдэх, зетегэспыхыагэх. Тикомбайнерхэу Алевтин Бондаренкэр, Виталий Козак, Василий Острика, адрэхэри опытышхо зилэ лэжыакох, зыми фэбгээсэжын-хэу, уальпылэжынэу шытхэм, зэвгэзлэх, зэлэжынэу. Ахэм

лэжыггэр автомашиныбгумэ аклашы. Тфыр прицепхэр зыпышлэггэ КамаЗых, адрэхэр тралых. Очэпцы автомашиныц ильэс пчяаггэ хуьггээ кытфкыль. Япашэр Нэхэе Алик. Адрэхэр тэ тиавтомашинэх. Джа уздэгущылэщтыггэ Тыкгэ Нур-бый ахэм ащыц. Зэкэри кэлэ дэггэ дэдэх. Ахэм комбайнэ-хэр зы такыкый хьяалуыну шамыггэтуу дышгашы зытеорэ лэжыггэ тонн 500 аклашы, тыхамбархэу Шытхгээл районым-клэ Великовечнэм дэтхэм ачла-тэкжыкыггях. Тэри губгым шы-лажкэхэрэм тафэсакы, зыми фэдггэныкхэрэлп, шыггэогоггю пуггэу тэггашхэх. Пщэрыхьа-клохэм лыр хэлгэу шыггынгю зэфггэшхьафхэр механизаторхэм афаггэхьазырых. — ело аш.

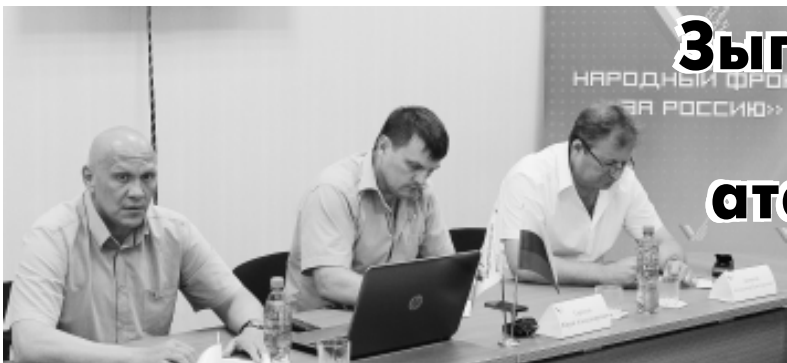
— Мидрэ укызыклупчлэгэ уарзэм илоф, — тупчлэхэм яджэуапхэр к̄варитыжыызэ Тыгужь Нурбый ик̄элотэнхэм к̄яхегьахьо, — ильэс заулэ хуьгуэу уарзэр комбайнэхэм кызыхаупклатэзэ хыпкьхэм к̄ахатэкьожьы. Ар еланэ диск онтэгухэр зыпышлэгэ тракторхэмклэ зэхаупклатэжыыш, чыгыэшлү папклэу кыыханэжьы. Джары мыги тызэрэзеклорэр. Щылыжьеп а нахыпэм орзэ латэхэр хыпкьхэм кыаранэжьхэмэ, чыгур ажьон зыхьуклэ ерагьэу зэрагьэстыжыыщтыгэхэр. Арыш, лофшлэнхэр зэк̄лэлыкльоу зшлэтэхы, комбайнэхэм ауж клэклэу тракторхэр итыштых.

— Джи лэжыгыэ шъхьалэу
коцым иугьоижын тызэрэфэ-
хъазырыр — ело Нурбый —

Коцэу тилэр гектар 1539-рэ, рапсыр — 206-рэ. Түми ягьо кыыздэхушт. Тэгугъэ ахэм ялухыкын тхьамафэ горэклэ тифежъэнуу. Техникэмкли, цыф кӀуачӀэмкли, сьд фэдэрэ нэмы-кӀырэ лӀфкли лажыгыгъ шхьалар чӀэнагъэ фэмыхьоу угьоикъыгъ-гъэным тызэрэфэхьазырыр кӀэсэлӀ. Комбайнэ 28-рэ ти-фирмэ иӀ. Ахэр кӀэх, зэтэгъ-псыхьагъэх, ӀэкӀлэ кӀэралыгъо-хэм кӀашашӀгъэх.

Тэ коцымы рапсымы тилэр
игьом лутхыжыным фэші ана-
хыбэми тищыклагээр комбайни
8 — 9. Зэлытыгээр коцэу
кэзтложырэр хьамэм ыштэн,
ащ лыпыгэу кьакырхэм ачла-
тэкьожьын зэральэклыштыр ары.
Шылэжхеп нахыгээрэм коц сэ-
мэшхохэр хьамэм шызэтыра-
такомэ, ошхыр ахашхэр, зэхэ-
клыхажхэр, зэхэбгыотыхэхэу
зэрэщытыгээр. Коцэу кэзтло-
жырэр Джэдэжхьаблэ щытилэ
гэтылылыплэхэм ачлэфэщт.
Рапсыр Новэ-Алексеевскэм
тищэшт. Тилэжыгыгэ хьасэхэр
кьабзэх, дахэх. Тэгугэ лэжы-
гэ дэгуклэ кьыгтэнэху. Гьатхэм
зэрифэшьяуашэ тادلэжьягэ,
логьогогь аммиачнэ сепитрэмклэ
тяшлушагэ, щэнаут зыхлэ уц-
хэмкли цыраужхэр ахэдгэкло-
дыкыгэх. Гээрэкло коцым гектар
телытыгэ центнер 41-рэ кьит-
хыжыгыгьягэмэ, мыгбэ ащ цен-
тнер заулэклэ шлоклэу кьэтхы-
жынуэу кьитэдзэ. Кьызэрэтлы-
тэрэмклэ, коц тонн минибл лэпэ-
цыпэ тигьушьяплэхэм ачлэттэкь-
жынуэу ары.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Зыгъэгумэкырэ лофыгъохэм атегушылагъэх

Народнэ фронтим ишъольыр къутамэу Адыгеим шылэм иллыклогхэр Урысые промышленнэ конференциеу «Хэгъэгур зыщылэр заводхэм лоф ашлэ зыхуклэ ары» зыфилорем хэлэжъагъэх. Хэгъэгум ишъольыр пстэуми къарыкыгъэ нэбгырэ 700 фэдиз ащ къеклолагъ. Конференцием хэлэжъэхэрэр анахъэу къызцыуцугъэхэр промышленностым профессиональнэ гъэсэнэгъэм хэхъоныгъэ щегъэшлыгъэным, промышленнэ политикаклэм илъэныкьо шъхалэхэм, промышленностым ихэхъоныгъэ зэлытыгъэ институт пстэуми ялофшлэн нахышлоу зэхэщэгъэным япхыгъэ лофыгъохэр ары. А лофыгъохэмклэ лэнэ хура-

ехэр зэхэщэгъагъэх, ахэм афэхуугъэ клэуххэмклэ пленарнэ зэхэсыгъо шылагъ.

«Зэнэкъокъу шыклэм тетэу зытегушылэгъэхэ лофыгъохэр сэнэхъатым зэрэфырагъэджэштхэм, лофшлэнлэ чыплаглэхэр зэрэзэхэщэгъэхэм, рабочэ сэнэхъатэу шылэхэм мэхъанэу аратырым зыкбегъэлэтыгъэным, промышленностым хэхъоныгъэ егъэшлыгъэным, хэбзэлэхэ лофхэр зэрэгъэгъыгъэхэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм япхыгъэу шытыгъэх», — къылоутагъ Народнэ фронтим ишъольыр къутамэ илофышлэ купэу «Шыпкъагъэр зылэпсэ ыкли шлогъэ ин къэзытырэ экономикэр» зыфилорем ипашэу Олег Падалкэ.

Пшъэдэклыжъэу ыхъыремклэ гунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ фирмэу «Комплекс-Агро» зыфилорем идиректорэу, Народнэ фронтим ишъольыр къутамэу Адыгеим шылэм илофшлэн нахъ чанэу хэлэжъэхэрэм ащышэу Александр Денисовым иеплыккэхэм тащигъэгъозагъ: «Сэрккэ анахъ мэхъанэ зилэр хабзэмрэ бизнесымрэ, федеральнэ гупчэмрэ шъольырхэмрэ шъхэхыгъэ зэдэгущылэгъу зэрэзэдырялагъэр ары. Лофыгъохэм татегушылэгъэ кбодыеп, бизнесым хэхъоныгъэ ышлыным ыкли ащ тетэу хэгъэгур ыпэкклэ лыклогтэным пае а лофыгъохэм зэшлохыклэу афэхуыштхэм тақышыуцугъ». Джащ фэдэу ащ къыхыгъэщыгъ джырэ экономикэм илофыгъо шъхалэхэр, ахэм зэшлохыклэу афэхуыштхэр конференцием иклэух резолуция зэрэхэщэгъэхэр.

Лыхъужъхэм ацлэхэр афаусыгъэх

Республикэм иеджаплэхэмклэ апэрэхэм ащышэу адыгэ къуаджэу Тэхутэмикъуае игурыт еджаплэу N 1-р Урысые народнэ фронтим ипроектэу «Лыхъужъым ыцлэ еджаплэм фэтыусын» зыфилорем ипхырышын хэлэжъагъ. Яеджаплэ Урысыем и Лыхъужъэу Мызэгъ Владимир ыцлэ фэусыгъэным ехыплэгъэ унашъор зэклэми зэдырагъаштэу мы гурыт еджаплэм исовет щаштагъ.

Космонавтикем и Мафэ зыщыхагъэунэфыкыгъэм ехуылэу Тэхутэмикъое районимклэ посел-

кэу Инэм игурыт еджаплэу N 2-ри Урысые народнэ фронтим ипроектэу «Лыхъужъым ыцлэ еджаплэм фэтыусын» зыфилорем ипхырышын хэлэжъагъ. Ягурыт еджаплэ Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Анатолий Березовоим ыцлэ фаусынуу рахъухъагъ. Лыхъужъым ыцлэ зытетхэгъэ мыжъобгъур лоныгъом и 1-м ехуылэу еджаплэм ичлэхъагум дэжъ къышызэлэуахышт.

Урысые народнэ фронтим ишъольыр къутамэу Адыгэ Республикэм щылэр

Ялофышлэхэм пхъашэу адзеклогх

УФ-м хэгъэгу клоцл лофхэмклэ и Министерствэ гьогурьклогныр щынэгъончъэнымклэ Къэралыгъо автоинспекцием и Гъэлорышланлэу Адыгэ Республикэм щылэр гьогухэм къатехухъэрэ хуугъэ-шлагъэхэм япчыагъэ зэрэхахъорэм лъэшэу егъэгумэкы.

Гушылэм пае, 2015-рэ ильэсым имэзи 5-у пыкыгъэм Адыгеим игьогухэм хуугъэ-шлэгъи 195-рэ къатехухъагъ, ахэм нэбгырэ 46-рэ ахэклодагъ, нэбгырэ 213-мэ шъобжхэр атешагъэхэ хуугъэ. Ешъуагъэхэу рулым лусхэу водитель 27-рэ къаубытыгъ. Авариехэр нахыбэу зыклэхухэу агъэунэфыгъэр

водительхэм ячэзыу къэмысыгъэу гьогу зэхэкыплэхэм ыкли апэ кыкырэ автомобильхэм ягьогу зэрэтэхъэхэрэр, псынклащэу машинэр зэрэзэрафэрэр ары.

Гьогухэм къатехухъэрэ тхамыклагъохэр нахъ маклэ шыгъэнхэм фэшл полицием икьулыкьушлэхэм водительхэм ыкли

лъэсрыклогхэм афэгъэхыгъэу пэшлорыгъэш лофтхъабзэхэр зэхэщэх. Джащ фэдэу ежъ кьулыкьушлэхэми гьогурьклогным ишпахъэхэр аукохэмэ пхъашэу альэплэх.

Хэгъэгу клоцл лофхэмклэ АР-м иминистрэу Александр Речицкэм иунашъоклэ гьогурьклогныр щынэгъончъэнымклэ Къэралыгъо инспекцием илофышлэхэм щынэгъончъэнымклэ кьулыкьушлэхэр ягъусэхэу дэкыгъохэр зэхэщэх, хэгъэгу клоцл лофхэмклэ чыплэ кьулыкьушлэхэм клогхэзэ автотранспортхэм гьогурьклогным ишпахъэхэр зэрагъэцаклэхэрэр

Тхъамафэм ихъугъэ-шлагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъэгу клоцл лофхэмклэ и Министерствэ къызэрэтырэмклэ, блэкыгъэ тхъамафэм республикэм бзэджэшлэгъэ 90-рэ щызэрахъагъ.

Ахэр: машинэр рафыжъагъэу 4, бзыльфыгъэм ебэныгъэхэу 1, гъэпцлагъэ зыхэлъ бзэджэшлэгъэ 14, тыгъуагъэхэу 37-рэ, хъунклэн бзэджэшлагъэу 2, цыфым ыпкынэ-лынэ шъобж хыльгъэхэр тырашагъэхэу 1, нэмыкхэри. Экономикэм ыльэныкьоклэ хэбзэгъэуцугъэр гьогугъу 15-рэ аукуагъэу хэбзэухъумэкло кьулыкьухэм къыхагъэщыгъ. Бзэджэшлагъэ зезыхъэгъэ нэбгырэ 78-рэ агъэунэфыгъ, зехафын алэкыгъэр процент 83-м еху.

Тхъамафэм кыклогцл Адыгеим игьогухэм хуугъэ-шлэгъи 8 къа-

техухъагъ. Ахэм нэбгыри 5 ахэклодагъ, нэбгыри 10-мэ шъобжхэр атешагъэхэ хуугъэ. Ешъуагъэу рулым клэрысхэу водитель 78-рэ къаубытыгъ, гьогурьклогным ишпахъэхэр гьогугъу 3078-рэ аукуагъэхэу къыхагъэщыгъ.

Цыфыр зэраулыкьгъэм епхыгъэ уголовнэ лофыр Мыекьопэ район хыкумым зэхифыгъ. Мы бзэджэшлагъэр блэкыгъэ илъэсым ишышъхъэлэу мазэ станицэу Дахьом щызэрахъагъ. А псэуплэм дэт унэ горэм ильэс 43-рэ зыныбж хуульфыгъэм ихъадэ къырагъотэгъагъ.

Чыплэм къэсыгъэ полицием икьулыкьушлэхэм оперативнэ лыхыбун лофтхъабзэхэр рагъэ-клогызэ, ильэс 39-рэ зыныбж хуульфыгъэу мы псэуплэ дэдэм щыпсэурэр бзэджэшлэгъэ хыльгъэм хэщэгъэн ыльэкыштыгъэ къэбар къалэклэхъагъ. Ар къаубытыгъ, иунэ къалыхыгъ. Икьоджэгъу хуульфыгъэр зериукыгъэр зэхэфынхэм къагъэлэгъуагъ. Хыкумым унашъоу ышыгъэмклэ бзэджашлэр ильэси 10 хъапсым члэсышт.

Оперативнэ-профилактическэ лофтхъабзэу «лушъхъэ» зыфилорем къыдыхэлъытагъэу Адыгеим ихэбзэухъумакохэм ялофшлэн лъагъэклуатэ. Уголовнэ розыскым, полицием иучастковэ уполномоченнэхэм, гьогупатруль кьулыкьум яподраз-

Шапхъэхэм ашлокыгъэхэп

Аужырэ мафэхэм тиреспубликэ мымаклэу къыщещыгъ, чыплэ зэфэшъхъафхэм ошхыр ащылъэш дэдэуи кыыхэкыгъ. Ащ фэдэ ошх зэпымыужхэм ауж псыхъохэм псэу адэтыр къадигъэкынклэ шынагъо мэхъу. УФ-м и МЧС АР-мклэ и Гъэлорышланлэу тызэрэщигъэгъозагъэмклэ, ошхышхохэм апкъ кыкыкыкы республикэм псыхъохэм псэу адэтым кыыхъуагъ, ау шапхъэхэм ашлокыгъэхэп, нэпкъхэм къадэклынхэм ишынагъо щылэп. Арэу щытми, ахэм языхтэ Гъэлорышланлэм

испециалистхэр чэщи мафи лъэплэх, шынагъо горэ щылэ хумэ, цыфхэм макъэ арагъэ-луным фэхъазырых.

Синоптикхэм къызэрэратыремклэ, мы мэфэ благъэхэм джыри къещхышт, ошъу къызщехын чыплэхэри кыыхэкыштых, арэу щытми, къэучылыштытэп, градус 28 — 30-м нэсэу фэбэшт. МЧС-м и Гъэлорышланлэу илофышлэхэм шынагъо къэзытын ошхышхо охътэ благъэм щымылэштэу ары къызэра-луагъэр.

ХЪУТ Нэфсэт.

Лэпылэгъу тафэжъугъэхъу!

Республикэу Хакасием щыпсэурэ цыфхэу машлом зэрар зэрихыгъэхэм ежъхэм яшлоигъоныгъэккы лэпылэгъу афэхъу зышлоигъохэм ахъщэр зыдагъэхъыштыр:

ХРОФ «Республика», ИННУ/КПП 1901089888/190101001, р/с 40703810337110000017 Хакаский РФ ОАО «Россельхозбанк» г. Абакан, БИК 049514767, К/с 30101810700000000767

Мыщ фэдэ тхыгъэ ащ пыжъугъэхъожь: «Добровольное пожертвование пострадавшим от «Огненной стихии» в Республике Хакасия. НДС не облагается».

ауплэкых. Джащ фэдэу хэгъэгу клоцл лофхэмклэ Министертвэм иллыклогхэм автомобильхэм тхылгъэу апылхэр ауплэкых, гьогурьклогным ишпахъэхэмклэ шлэныгъэу алэклэлхэр зэрагъашлэ. 2015-рэ ильэсым имэзитфэу пыкыгъэм полицием икьулыкьушлэхэм альэныкьоклэ хэукъоныгъэ 44-рэ кыыхагъэщыгъ, ахэм административнэ пшъэдэклыжъхэр атыральныхагъэх.

Ащ нэмыккэу полицием икьулыкьушлэхэм машинэхэм арысхэу гьогурьклогным ишпахъэхэр аукуагъэхэмэ видеоре-гистраторымклэ ауплэкых. Мы ильэсэу тызыхэтым инспектор

нэбгыри 4-мэ гьогурьклогным ишпахъэхэр зэраукуагъэхэм кыыхэккы административнэ материалхэр зэхэгъэуцагъэх.

Полицием икьулыкьушлэхэр ешъуагъэхэу рулым лусхэу кызаубытыхэккы, гъэлэшыгъэ шыклэм тетэу агъэпщынэх, хэгъэгу клоцл лофхэмклэ кьулыкьум къыхагъэкых.

2014-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм иполицие икьулыкьушлэхэм административнэ хэбзэуконыгыи 8 зэрахъагъэу агъэунэфыгъ. Ахэр лофшланлэхэм алуагъэкыгъэх. Мы ильэсыр кызыхъагъэм кыщегъэжъагъэу ащ фэдэ хуугъэ-шлагъэхэр кыыхагъэщыгъэхэп.

делениехэр ащ хэлэжъэх. Япшъэрылхэр щытхъу хэлъэу зэрагъэцаклэхэрэм ишлуагъэккы, наркотикхэр хэбзэнчъэу зыгъэфедэхэрэр, зыщэхэрэр мымаклэу кыыхагъэщых. Мыекъуапэ щыпсэурэ нэбгыришым наркотик зыхэлъ пкыгъохэр хэбзэнчъэу кырацэклынхэ зэралэкыштым епхыгъэ къэбар хэбзэухъума-клогхэм къалэклэхъагъ. Ар ауплэкыгъэ, ахэр зэрысыгъэ автомобиль тикъэлэ шъхалэ идэхъагъу дэжъ мы мафэхэм кышагъэуцугъ. Ащ исыгъэ нэбгыришыр кызалыхъухэм, наркотикхэр къахахыгъэх.

Джащ фэдэу Мыекьопэ районим щыщ ильэс 42-рэ зыныбж хуульфыгъэм имашинэ клоцл «спайс» зыфилорэ пкыгъэр кырахыгъ. Мы бзэджэшлагъэм епхыгъэу уголовнэ лофкызыэлэуахыгъ, зэхэфынхэр маклогх.

Тэхутэмикъое районим ит поселкэу Яблоновскэм дэт тучан горэ амыгъэунэфыгъэ бзэджашлэм зэрихъунклагъэм фэгъэхыгъэ къэбар мэкъуогум и 10-м сыхъатыр 22.00-м адэжъ полицием ирайон отдел идежурнэ часть кылэклэхъагъ. Следственнэ-оперативнэ купым икьулыкьушлэхэм зэрагъэунэфыгъэмклэ, бзэджашлэм ынэгъу ихъуагъэу сатыушыплэ гупчэм кычлэлэдагъ, тучантесым елункли, кассэм дэлъыгъэ сомэ мини 5-рэ аркэ бэшэрэб зауларэ ыштэхы, зигъэбылтыжыкыгъ. Хэбзэухъумакохэм зэхэщэгъэ оперативнэ лофтхъабзэхэм яшлуагъэккы, бзэджэшлагъэр зезыхъагъэр псынклэу агъэунэфын ыкли нэужым къаубытын альэкыгъ. Ар мы псэуплэ дэдэм дэс, ильэс 48-рэ ыныбж, ышлагъэми еуцолэжыкыгъ. Уголовнэ лофыр зэхафы.

◆ ШІЭЖЬ

Утщыгъупшэщтэп, Нурбый

Цыфыр дунаим кыитехъомэ шлоу ышлэщтым, ишлуагъэу лъэпкъым ригъэкълэщтым яусэу, мышхъахыжъэу, ышлэрэр шломаклэу къахэкълэ зырызхэр. Цыкълэ ыкыоу Хъагъундэкъо Нурбый джащ фэдэу дунаим кыитехъогагъ.

«Сыпшыгъ» ымылоу илъэсипшл пчъагъэм хэку сымэджэщым врач шхъалэу емызэщыжъэу лоф щиллагъ. Ипсауныгъэ зызэщэкъоми, сьд ишыклэми ишлуагъэ кыызэригъэкълэщтым пылыгъ, хэтрэ сьмаджи ыналэ тыригъэтэу ренэу афэгумэ-кыгъ, ишлуагъэ екълэмэ, ежыыр рэхъат хъуштыгъэ, хэтрэ лъэпкъи зэхэдз илагъэп, псауныгъэм нахъ лъаплэ зэрэщымылэр ренэу ышхъэ илыгъ, илофшлагъи осэ ин кыфаши бэ наградеу кыыратыгъэр.

«Урысыем изаслуженнэ врач» цлэ лъаплэри кыфагъэ-шъошагъ. Зэкълэми анахъ зы-

гъэрэхъатыщтыгъэр сьмаджэр ылъэ кыитеуцожьымэ ары. Нурбый уасэ фашлэу ыцлэ дахэкълэ ралощтыгъэ, цыфыгъэ зеклоклэ шэнэу хэлъым пае бэрэ «Опсэу, Нурбый, бэрэ утерэл!» ралощтыгъэ.

Икыуаджэу Мамхыгъэ иурамэу кыызтехъуагъэу, зыщяплугъэм ыцлэ фаусыгъ, агъэ-лъаплэу ичылэгъумэ агъэшлуагъ.

Икыуаджэ имызакъоу, зэрэ Шэуджэн районэу ыкли Адыгейм Нурбый цагъэлъаплэу, уасэ фашлэу щытыгъ. Ар зэкълэ мо-лы гъэсэгъэ еджэгъэшхом зыфилэжъыжъыгъ.

Гукъау нахъ мышлэми, ти-

гупсэу Нурбый кыызытхэ-мытыжъыр илъэс мэхъу, зэрэ Хъагъундэкъо ллакъоу ыкли адыгэ лъэпкъым члэнэгъэшхо тшлыгъэ. Тхъэгъэшлыгъэм хэти иамалэп, игунахъэр Тхъэм фи-гъэгъуных, кыкълэныгъэ пхъорэлъф закъом гъашлэ Тхъэм кыыритынышъ, ятэжъ ищысэу игъогу хихынэу, янэжъэу Тэ-марэ дэтхъэнэу тыфэлъало.

«Цыфышлэу Тхъэри фэ-ныкълэу» ало адыгэмэ, зэрэ-лакълэу ужыпкъэ мафэ тфэ-хъунышъ ыкли Нурбый тищы-сэу, непи кыытхэтым фэдэу, илъагъо хэтымыгъэкълэу-клэу, ыцлэ егъашлэ тшымыгъу-пшэу, шлоу ышлагъэм хэдгъа-хъозэ тыщылэнэу Тхъэм ешл.

Уиахъэрэт шлу Тхъэм пфишлын, Нурбый, утщыгъупшэщтэп.

Хъагъундэкъо ллакълэу щыщхэр.

◆ БЭМЫШІЭУ КЫДЭКЫГЪ

«Жъогъобыным» шъуеджа?

КІЛЭЦЫКІУХЭР! СыкышъоупчІы, хэтэ шъуа-щышъу журналэу «Жъогъобыныр» анахъ зиклэсэр ыкли блимьгъэкълэу ащ еджэрэр?

Хэтми ар цыфышлу хъушт, иадыгабзэ ыгъэбзэрабзэу, лъэпкъ дунээепллыклэ илэу, шхъэкълэфэ хэлъэу.

«Жъогъобыным» ия 2-рэ чэзыу кыдэкыгъ, анахъэу зыфэгъэхыгъэр Теклонь-гъэшхом ия 70-рэ илъэс ары. Мамырныгъэм пэпшлын мыл-куи, гушлуагъуи кыэгъотыгуай, тихэгъэгъушхоу Урысыем ыкли тигупсэ Адыгейм ямамыр рэхъат тэрклэ зымыуасэ щылэп.

Журналыр кызылэуахы Мые-кълэпэ гимназиеу N 22-м иклэ-лэеджаклоу Гостэкъо Альмир итхыгъэ клэкл лупклэхэу «Егъэ-шлэрэ щытхур яфэшъуаш», «Са-рэгъушхо» зыфилэхэрэм. Ащ кыгъот «Лыхъужъыр ащид-гъэгъупшэрэп» ылоу Адыгэ рес-публикэ тхылъеджаплэм ило-фышлэу Къат Сусанэ Андыр-хъое Хъусен фэгъэхыгъэу кыгъэхъазырыгъэр. Нэкълубгъо-хэу «Мыхэр шъошлэхэ?» зы-филэу лыхъужъыцлэр зыхыи-рэ кълэхэр еджаклохэм зэ-рашлэрэр зыушэтырэр, **клэлэ-еджаклохэм ясурэтшыгъэ-хэу Теклоныгъэм ия 70-рэ илъэс фэгъэхыгъэхэр** зэрыт-хэр гъэшлэгъоных, ахэм клэ-лэцылкълэхэм яшлэныгъи, сена-ушыгъэу ахэлъыри къащылэ-гъуагъ.

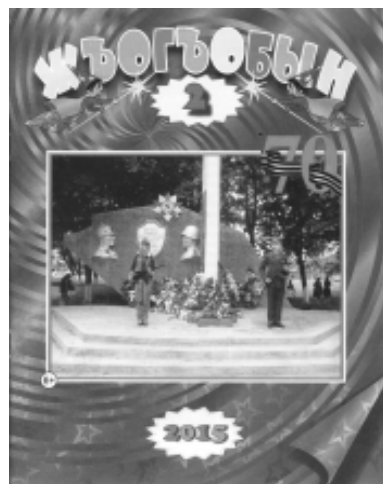
Тхэкло-усаклоу Хъунэго Ну-

рет кызыхъугъэр мэкъуогъум илъэс 85-рэ хъугъэ. Бзылфы-гъэ тхаклом ищылэныгъэ ыкли итворчествэ клэлэу, иусэу «Цыфыкл» зыфилорэр журна-лым кыдэхъагъ.

Республикэм ит еджаплэ-хэм ащыщхэм еджэн-плуны-гъэр зэращыклорэм фэгъэ-хыгъэ кълэбархэу я 6-рэ Мые-кълэпэ гурыт еджаплэм ады-габзэмклэ иклэлэгъаджэу Хъапэклэ Гошмафэ кыгъэхъа-зырыгъэхэм, журналым илофы-шлэу Дзыбэ Назрэт бзыухэм я Мафэ ехъуллэу кыытхыгъэм, журналистэу Емтлыл Нурбый икультурнэ-спорт кълэбархэр, «Жъогъобыным» иредакторэу Пэнэшъу Сэфэр ирассказэу «Пшэшъэжъыне шхъахын», Ма-мырыкълэ Нуриет ибаснэу «Къамзэгумрэ Пклэумрэ», еджэкълэ цыкълэхэм яусэхэр, Хъатыгъужъыкълэе гурыт еджа-плэм иклэлэгъаджэу Шъаукълэ Фатимэ яеджаплэ итхылъеджа-плэ илофышлэ чанэу Шымы-гъэхъу Аминэт фэгъэхыгъэу кыытхыгъэр, нэмыклэхэри жур-налым кыдэхъагъэх.

«Пхъорэлъф зилэм Тхъэр етагъ» зыфилорэ усэу Мые-кълэупэ щыпсэурэ Унэрэкълэ Налбый иер кыдэхъагъ, усэ зэкълэупклэгъэ цыкълэ.

Нэкълубгъоу «Хысапыр зи-

клэсэхэм апай» зыфилорэр узыгъэгупшысэу, узыгъэлъы-хъоу щыт. Ар шлэныгъэлэ-жъэу Андырхъое Хъазрэтэл кълэзыгъэхъазырыгъэр. Жур-налым клэлэцылкълэу сурэтхэр бэу итых, ахэр анахъэу жур-налым ныбджэгъуныгъэ ды-зилэхэр арых.

Сабыйхэм якъэухъумэн и Дунэе мафэ зэращымыгъу-пшагъэр, республикэм иса-быйхэм, иклэлэеджаклохэм ясурэт клэракълэхэм нэкълэ-бгъуитлу зэгъохыплэр зэраубы-тыгъэр гуапэ мэхъу. Клэлэ-цыкълэу журналым ипчэгуплэ сы-дигъокли итын фаехэр ежъ клэлэцылкълэхэр арыба?! Ти-дунай орэмамыр, сабыигъор орэнасыпышлу!

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

◆ ВОДИТЕЛЬХЭМРЭ ГЪОГУМ ЩЫСАКЪЫГЪЭНЫМРЭ

Шапхъэхэр зыукъуагъэхэр кыыхагъэщыгъэх

Адыгейм икълэралыгъо автоинспекторхэмрэ Адыгэ Республикэм хэгъэгъу клэцлэ Иофхэмклэ и Министерствэ къепхыгъэ хэушхъафыкълыгъэ авиационнэ отрядым илофышлэхэмрэ аэроста-тыр кызыфагъэфедагъ гъогузеклоном ишап-хъэхэр зыукъохэрэр кыыхэгъэщыгъэхэмклэ.

Тэхъутэмыкълэе районыр ары рейдыр зыщыкълэуагъэр. Сы-хъат заулэм кыкълэцлэу гъогогъу

17-рэ шапхъэхэр аукуагъэхэу полицейскэхэм кыыхагъэщыгъ, нахъыбэмклэ хэукълэоныгъэхэр

зэпхыгъэхэр транспортэу кълэ-клорэр зытет гъогум техъэхэу зэрэхъурэр ары.

— Мыщ дэжъым хэгъэунэфы-кыгъэн фае ащ фэдэ хэукълэ-ныгъэхэм апае мэзи 6-м нэс рулым клэрытлысхъанымклэ фи-тыныгъэ имылэу зэрашлырэр, — кыыхыгъэщыгъ Адыгэ Респу-бликэм хэгъэгъу клэцлэ Иофхэмклэ и Министерствэ ипресс-кълэуыкълэ.

Ведомствэм кыызэрэщызэхэ-фыгъэмклэ, аэростатыр зэра-гъэфедэрэм шлуагъэ кълэты ыкли джащ фэдэ шыклэр тапэкли агъэфедэзэ ашлышт.

◆ ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ИКЪЭБАРХЭР

Лъэлэу тхыль мин 600-м ехъу алахыгъ

Ны (унэгъо) мылкъум щыщ зэтыгъо ахъщэ тын ятыгъэным ехыллэгъэ лъэлэу тхыль мин 617-рэ Пенсиехэмклэ фондым ичлэплэ кълэуыкълэхэм жълэныгъуакълэ кълэралыгъо сертификат зилэхэм алахыгъ.

Ны (унэгъо) мылкъум ехы-ллэгъэ кълэралыгъо сертификат зилэхэм а мылкъум щыщ зэты-гъо ахъщэ тын ятыгъэныр кыи-делъытэ экономикэм зыпкъ-итыныгъэ хэлъэу хэхъоныгъэ-хэр егъэшлыгъэнхэм ыкли со-циальнэ зыпкъитыныгъэ хэ-гъэгум илыным фэшл пстэу-ми апэ рагъэшхызэ зэшлуа-хынэу щыт лофыгъохэр зы-гъэнэфэрэ Планэу 2015-рэ илъэ-сым телъытагъэу аштагъэм.

Урысые Федерацием и Пре-зидентэу Владимир Путиным Пенсиехэмклэ фондым и Прав-ление итхъаматэу Антон Дроз-довыр мэкъуогъум и 8-м зы-регъэблагъэм, зэлукълэгуым итемэ шхъалэу щытыгъ ны мылкъум щыщ зэтыгъо ахъщэ тынэу сомэ мин 20 ятыгъэныр зэрэзэхэ-щэгъэ шыклэр.

— Ны мылкъум щыщ зэ-тыгъо ахъщэ тынэу сомэ мин 20 ны мылкъум исертификат зилэ пстэуми ятыгъэным ифи-тыныгъэ кълэзытырэ хэбзэ-гъэгъуцгъэр мэлэулыфэгъум и 20-м аштагъ, — кыылауагъ Ан-тон Дроздовым. — Зэкълэ ищы-клэгъэ документхэр тэ нахъ пасэу дгъэхъазырыгъагъэх ыкли жълэныгъуакълэ фаехэм лъэлэу тхыльхэр алыхыгъэнхэм тыфе-жъэгъагъ. Лъэлэу тхыльхэр сер-тификат зилэхэм кълэтынхэ алъэ-кышт ыкли ахъщэр аратышт кълэхъащт илъэсым игъэтхапэ и 31-м нэс.

Ащ нэмыклэу, Пенсиехэмклэ фондым ипашэ кълэыхыгъэхъо-жыгъ программэм лоф ышлэу зиублагъэм кълэщегъэжъагъэу сертификат миллиони 6-м ехъу цыфхэм зэраратыгъэр ыкли уна-гъохэм азыныкълэом ны мыл-кур зэрэпсаоу зэрагъэфедагъэр, ащ елытыгъэу унэгъо мил-лиони 3-м зэтыгъо сомэ мин 20 кълэлахынэу фитыныгъэ зэ-рлэр, ау мы лофым ехыллэгъэ кълэныгъо гори щымылэу зери-лытырэр, сыда плэмэ илъэс заулэклэ узэклэлэбэжъмэ, мыщ фэдэ тынхэр аратыгъагъэх.

Ны мылкъум щыщ зэтыгъо сомэ мин 20 кълэыхыгъэным ехыллэгъэ лъэлэу тхыль япты зыхъукълэ ащ иптхэнхэ фае СНИЛС-м иномер, кълэралыгъо сертификатым исериерэ ино-меррэ. Лъэлэу тхыль япты зы-хъукълэ зыдэплыгъынхэ фае узы-щыщыр нафэ кълэзышлырэ до-кументыр, мэзитлу палъэм шломыклэу зэтыгъокълэ ахъщэр зыдагъэкълэшт счетэу банкым кълэщызэлупхыгъэр ыкли нэмыклэ реквизитхэр нафэ кълэзышлы-хэрэ документыр. Кълэлогъэн фае сомэ мин 20-р цыфым иунагъокълэ ищыкълэгуэу ылъы-тэрэ сыдырэ лофыгъуи пэлуи-гъэхъан зэрэфитыр.

Пенсиехэмклэ фондым и Кълэуагъэ Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-кълэуыкълэу.

◆ ИОФШЭНЫР

Кълэщыкълэжыгъ

Адыгэ Республикэм цыфхэм лэжъаплэ ягъэгъотыгъэ-нымклэ икълэралыгъо кълэуыкълэу и Гълэорышлэплэ цыф-хэм Иофшлэ ягъэгъотыгъэным изытет ехыллэгъэ тхъамэфэ телъытэ уплъэкълэунхэу ышлыхэрэм кълэзэра-гъэлэгъуагъэмклэ, мэкъуогъум и 3-м кълэщыублагъэу и 9-м нэсыр палъэм лэжъаплэ зымылэхэм япчъагъэ рес-публикэм лэжъаплэу щырилэр процент 1,43-м нэсэу кълэыыхыжъыгъ. Ыпэрэ тхъамафэм ар процент 1,46-м нэ-сыщтыгъ.

Кълэлогъэ палъэм кыкълэцлэ лэжъаплэ зымылэу алъытагъэр нэбгырэ 63-рэ. Мы пчъагъэм щыщ нэбгыри 5-р Иофшлэплэхэм кълэуагъэкълэу. Тхъамафэм кыи-клэцлэ телъхъэплэ зэфэшхъаф-хэм апкъ кыкълэу нэбгырэ 274-рэ учетым хатхыкълэжыгъ. Арэу щытми, мэкъуогъум и 10-м ехъуллэу Иофшлэ зымылэу Гълэорышлэплэм ичлэплэ кълэуы-кълэхэм ячэзыухэм зэкълэмкли ахэтыр нэбгырэ 2868-рэ хъу-щтыгъэ. Шыпкъэ, а пчъагъэр ыпэрэ тхъамафэм чэзыум хэ-тыгъэм нахы нэбгырэ 55-клэ нахъ макл.

Хэбзэгъэгъуцгъэм зэригъэна-фэрэм тегъэпсыкыгъэу, яло-фышлэхэр нахъ маклэ ашлынхэ, плэлэ гъэнэфагъэкълэ кълэуцунхэ е Иофшлэгу палъэр агъэкълэлын фаеу зэрэхъугъэм ехыллэгъэ унашъо зашылкълэ, ащ фэгъэ-хыгъэ кълэбар цыфхэм Иофшлэ ягъэгъотыгъэным фэгъэгъэгъэ члэплэ кълэуыкълэхэм алъагъэ-лэсын фае. Зигугъу кълэтшырэ

тхъамафэм кыкълэцлэ ащ фэдэ кълэбархэр кълэлызыгъэлэсы-гъэхэр предприятие ыкли ор-ганизацие зэфэшхъафхэу 8 мэхъух. Ахэм ащыщыщ акцио-нер обществэу «Картонтарэр», Адыгэ кълэралыгъо универси-тетыр, автономнэ теплоэнерге-тическэ компаниеу Мыекълэуа-пэ дэтыр, республикэ клини-ческэ кълэшъо-венерологическэ диспансерыр, нэмыклэхэр.

Кълэуагъэмэ хъушт блэклыгъэ тхъамэфэ зытлушым лэжъаплэ зымылэхэм япчъагъэ респу-бликэм лэжъаплэу щырилэм хахъо-щтыгъэмэ, апэрэу джы кълэщы-клэжъэу зэриублагъэр. Арышъ, пшлэхэнэп тапэклэ мы лофыр нахъ зыпкъ иуцожьынкли.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Ятлонэрэ дунэ заор анахь тхьамык-лэгъошхоу цыф-лэпкъым кхьху-лагъэмэ ащыш. Дунэ тарихым инэ-клубго анахь шлу-цэу ар тломи тыхэ-укьонэп. Ащ дыхэ-тэу лыгъэм, шып-кыагъэм, хэку шлу-лэгъуныгъэм — цыфым анахь нэшэ-нэ лэшэу хэлхэр — кызышынэфэгъэ чыплагъ а заор.

Адыгэ лэпкъыри а зоошхом хэлэжыагъ, лэпкэу илэмкэ те-хаклом пэуцужыгъ. Ащ ишы-хьат тидышэ жьогъуиблэу зиегъэшлэрэ щытху ренэу кытшхьащытхэр. Адэ лы-гъэр хульфыгъэ закьор ара зинэшанэр? Теубытагъэ хэлэу мы улчлэм джэуап кьэтэты: «Хьау!» Хульфыгъэм фэдэ-кьабзэу пым лыбланэу пэ-уцужыгъэх тибзылфыгъэхэ-ри. Заом имэшожь стыр зэрэ-хэтыгъэхэм имызакъоу, хуль-фыгъэм кышинэгъэ мылкур зыхуумагъэхэр, сабийхэр а ильэс кынхэм зыпугъэхэр, зи-чэм закъо шьофым ышэмэ ры-жьоштыгъэхэр бзылфыгъэхэр ары. Нэрымилэгъу кьуачлэу гьаблэм, кыным, заом апэ-шлуклозэ тикъэралыгъо кьэзы-гъэнэжыгъэри бзылфыгъэр ары, ащ ылэшхьитлу, игушылэ фаб. Непэ нэлуасэ шьуфэтшы тшлоигъу Хэгъэгу зоошхом иве-теранэу, заом имэшожь стыр хэтыгъэ бзылфыгъэу улэгъэ

мин пчъагъэ зышхэжы, нэбгы-ришэ пчъагъэмэ ятлонэрэ ны афэхужыгъэ Кьушхьэ Хьанэ. Хьанэ 1922-рэ ильэсым кьуа-джэу Лэшэпсынэ кышыхуыгъ. Кьызырыхуыагъэр ижырэ адыгэ унэгъо шыпкыагъ — ежь фэшхьафэу шыпхурэ шищырэ илагъэх. 1938-рэ ильэ-сым ильэсибл еджапэр кы-зеух нэуж Хьанэ сэнэхьатэу кыыхыштым бэрэ егупшы-сыгъэп — Мыекъопэ медтех-никумым члэхьагъ. «Сицы-кьугъом кыщегъэжыагъэу ха-лат фыж зыщыгъ бзылфы-гъэ нэгүшлэхэу цыфхэм зи-шлуагъэ языгъэкыштыгъэхэу ыкы пстэуми шлу альэгъушты-гъэхэм сяхуапсэщтыгъэ, сафэ-дэнэу сыфэягъ», — ыушэфы-рэп Хьанэ. Ильэситлүм кы-кьоклоц ар ыгүклэ ыштэгъэ сэнэ-хьатым феджагъ. 1940-рэ ильэ-сым совхозэу «Элитым» лф-щишлэнэу кыгъээзжыгъ. Пшэ-шэ ныбжыкълэм ишлэныгъэхэм институтым сахигъэхьон гүхэл

Заом ыпсыхьэгъэ бзылфыгъ

зыдылфыгъыгъ. Техникумыр пли-тлу нахь кыыхамыфэу кьэзы-ухыгъэ Хьанэ ащ кышчыуц-нэу фэегъахэп. Ау ежь зери-мышлэу шылэныгъэ тхылъым итхьапэ заом зэпыригъэзагъ.

Ильэсныкыо хуыгъэ кьодыгъ илоф зигъэцаклэрэр 1941-рэ ильэсым мэкьюогум и 22-м заор кьызежым. Шышхьэлүм и 28-м (шъуналэ тешудз а пчъагъэм) адыгэ пшэшэ ныб-жыкълэр Шьачэ дэт зэолл лэ-заплэм члэтыгъ. «Апэ сызчлэ-фэм, улэгъэ бэдэдэп сызэ-рихыплэщтыгъэр. Ау охьтэ тлэ-кьу зытеклым... псыорым фэ-дэу кытшхьабыоу хуыгъэх ти-зэолл ылагъэхэр. Ахэм ящлэу макъэ, кьупшхьэ кьутагъэхэр, лыи зэпымыужыр... Зэолл тхьапша тызэкьоллэнэу игъо ти-мыфэу зидунай зыхьожы-гъэр? Хьазаб тызхэтыгъэр», — нэпсыр кышлуаглозэ ыгу кьэкьыжы Хьанэ. Мы зэпстэ-ур адыгэ пшэшэ ныбжыкълэм иапэрэ лэбэкъугъ нылэп.

«Тлопсапэ гуцэми шыблэр щэгъуагъо...» — кьырегъажэ адыгэ оредыжыр. Джащ фэ-дэкабзэу 1942-рэ ильэсым ащ нэмыц техакломэ ялщэ шлу-цлэхэр кытырихьагъэх. Ильэс-ныкыом ехурэ пыир ащ шыху-шлагъ. «Мэзым зыщыдгъэбы-ллыштыгъэ, ащ тыщыпсэушты-гъэ. Мэзпэхэм яунэхэр сы-

мэджэщ тшыгъэхэу ылагъэхэм тьагъэу тахэсыгъ. Тэ фэны-кьуагъэу тилагъэхэр тилофыжы-гъэп, узым ышхырэ тидзэ-кьоллхэм апсэ кьызырэдгъэнэ-жыштыр ары тызыпылгыгъэр», — хылыгъэу хэцэтыкы Хьанэ. — Джы кьызнэсыгъэм стхьа-кьлүмэ ит сабий гъымакьэхэу эвакуацием тыфжыгъэ кьоды-еу кысэлуыгъагъэхэр. Ваго-ныр зытет платформэм кьэсы-гъахэхэу сабий цыкьлү куп янэ-хэр ягъусэу пийцэм кыгъо-тыгъэх. Ащ дэжым вагоным тыкыкыжыи, хьадэу зетхьа-гъэм ипчъагъэ гъунэнч. Ащ фэдэр кьэбгъэшлэщтым пшы-гъупшэжырэп.

1945-рэ ильэсым Хьанэ Ес-сентуки кьэкьыжыш, ичылэ кьегъээзжыи. Хэгъэгу зоошхом иорденрэ Жуковым имедаль-рэ ыбгъэ хэлэу ар игупсэмэ кьахэхьажыи. Ылэгъугъэ кы-ным исэнэхьат ащ чыригъэ-дзыгъэп, ильэс 33-рэ ар Лэ-шэпсынэ дэс сымаджэхэм кьа-пеклокыгъ.

— Сымаджэм ыдэжь сы-кломэ, нэф кьэшыфэ иплэклор сыкларысэу зэп кьызырэхэ-кы-гъэр. Сыгукыи сшхьэкыи сэ ахэм ялыуз зэхаслэрэм фэ-дагъ. Шыпкьэр плочтмэ, ари бгъэшлэгъонэу щытэп, сабыеу кьуаджэм кьыдэхуыагъэр зэкьлэ плэми хьунэу зэ нэмылэми

зэсымыубытылэу хуыгъэп, — кьелуатэ Лэшэпсынэ инэнэжь гъэшлуагъэ.

Ащ фэдиным, ежь кьызырэ-хигъэщырэмкьлэ, ишыуан нэ-кьлэу икыштыгъэп — чэщым сыхьатитло нахь мычъыгъэ-ми, ишхьэгъусэрэ илфыгъэ-рэ пчэдыжышхэ стыр ари-мыгъэшлэу ригъэкыгъэхэп.

— Нэбгыритлур зы хьоу, ягуклае зэдагъэу, зэгурыло-хэу зышхыурэм, унагъор пы-тэщт, — кыкьлэгъэтхы ильэс 92-рэ зыныбж ветеран цлэ-рылом. — Кыным ушымышы-нэу, уилоф бгъэцаклэу уиунагъо уисмэ, бэрэчэтыр сыдигъуи илышты. Чэсэим хэшлыкыгъэ цокъэээкладэклэ тэ тилэхьан еджапэр кьэтыухыгъагъ, за-ори тпэкьлэмыгъ, кыни тлэ-гъугъэ. Ау ащ ихьатыркьлэ непэ тыхэку мамыр, тисабийхэр нэ-гүшлэх, арба насыпыгъэри!

Кьушхьэ Хьанэ непэ анахь агъэшлэрэ нэжь-лужэу Лэшэ-псынэ дэхэм ащыш, лфхьэ-бзэ зэмылэужыгъоу чылэм шы-зэхашэрэмэ ар сыдигъокыи хьа-кьлэ гъэшлуагъэу рагъэблагъэ, улчлэжыгъу ашлы. Игушылэ да-хэ зыгу римыхьырэ цыф, ишы-лэныгъэ гьогу кыыхэхыгъэ кьэ-бархэр зымыгъэшлэгъорэ ныб-жыкълэ Лэшэпсынэ дэсэп плэ-ми ухэукоштытэп.

Кьуаджэм имызакъоу, адыгэ пстэуми ацлэклэ непэ Хьанэ «тхьауегъэпсэушхо» етэлэ, пса-уныгъэ пытэрэ гъэшлэ кыхьэ-рэ илэнэу тыфэллалэ.

ДЭУНЭЖЬ Мурат.

Адыгэ лэпкъыр агъэдахэ

Адыгэ кьашьом идэхэгъэ зэрэхэгъэгоу зэлашлэ плэми ухэукоштытэп. Яцлэклүгъом кышхьэгъэжыагъэу кьэшъоным фэшэгъэ цыфхэр, ащ зыщылэныгъэ гьогу езыпхыгъэхэр щылэх. Тиныбжыкълэхэм кьэшъо дахэхэр кьашьыхэ зыхьукьлэ умыгушхон плэклэрып.

Тхьаркьохьо Тимур ицлэклү-гъом кышхьэгъэжыагъэу кьэ-шъоным ыгүклэ фэцагъ, адыгэ мэкъамэ зэхихэу зы чыплэ исын ылэкьыштыгъэп. Ишып-кьэу кьэшъоным зыфигъэзэ-нэу зытыреубытэм, клалэр зы-щыпсэурэ Краснодар щызэ-хашэгъэ кьэшъокло купым зы-щыгъэсэнэу кьуагъэ. Кьэрэщэ-Щэрджэс Республикэм щыщ Кемрюгэ Азэмат ары а купыр зэхэзыщагъэр. Ильэс зау-лэрэ лфшомбгъун купым зыра-гъэушомбгъун амал зэрэщы-мылэр пащэм кызыгурэлэм адыгэ кьуаджэхэм ащыш лф-шлэныр щылыагъэкьотэнэу ыгу кыхьагъ.

Муниципальнэ гъэпсыкьлэ зи-лэ «Тэхьутэмыкьое районым» иадминистрация ипащэу Шхьэ-лэхьо Азмэт зеуалэхэм, дэ-

гъоу кьалэгъокыгъ. Культурэм и Унэу Тэхьутэмыкьуае дэ-тым кышхьышхонхэу, репети-циехэр щашлынхэу лизын кьа-ратыгъ. Кьэгъэлэгъонхэр зы-щызэхашэщт сценэ зэтэгъэ-псыхьагыи ащ члэт.

Тэхьутэмыкьуае лф щызы-шлэнэу езыгъэжыгъэ кьэшъокло купэу «Адыгэхэр» зыфилорэр шлэхэу зэлашлагъ. Чанэу зы-кьэзыгъэлэгъогъэ Тимур со-листэу агъэнэфагъ. Адыгеим имызакъоу, Кьыблэ федераль-нэ шьолырмаи, лэклэб кьэра-лыгъохэми зэрифэшлуашэу за-кышхьагъэлэгъуагъ, Тьркуем щылагъэх. Бэмышлэу кьэшъокло купым народнэ ансамблыцлэу илэр кыгъэшыпкьэжыгъ.

Адыгэ культурэм фэбэнэрэ Азэмат ныбжыкълэхэм ямыза-кьоу, клэлэцыкьлэхэми адыгэ

кьэшъуакьлэ аригъэшлэнэу ыгу кыхьагъ. Зыныбжэ имыкьу-гъэхэм кьэшъуакьлэ зышара-гъэшлэрэ купыр ильэсныкыо-кьлэ узэкьлэбэжыкьлэ зэхаша-гъ. Ащ ипащэу агъэнэфа-гъэр Тхьаркьохьо Тимур. «Кьа-фэ» зыфаусыгъэ купым не-пэрэ мафэм клэлэцыкьлэ 30 фэдиз кышхьэ. Ащ нэмы-кьлэу кьэшъуакьлэ зышарагъэ-шлэрэ купым нэбгыри 150-рэ фэдиз кьэкьуаллэ. Ионыгъо ма-зэм джыри клэлэцыкьлэхэр клэу аштэщтых, анахь дэгъоу кьа-шъохэрэр кьэшъокло купым ха-гъэхьащтых. Республикэм икьа-лэхэм ыкыи ирайонхэм закьы-зэрэцагъэлэгъорэм имыза-кьоу, Темыр-Кавказ фестива-лэу, Налщык щылагъэм бэ-мышлэ клэлэцыкьлэхэр хэлэжыа-

гъэх ыкыи апэрэ чыплэ ащ кы-шхьахыгъ. Джыри ахэр Тьр-куем щызэхашэщт фестива-лым рагъэблэгъагъэх.

— Азэмат сыкларыплэызэ, ар сищысэтэхыплэу адыгэ кьэ-шъуакьлэ клэлэцыкьлэхэм ясэ-гъэшлэ, — ело Тимур. — Тиан-самблэ хэтхэм аныбжэ ильэ-си 10-м кышхьэгъэжыагъэу 18-м нэс. Краснодар, Инэм, Адыгэкьалэ, Яблоновскэм, Тэ-хьутэмыкьуае ыкыи нэмыкьлэ кьуаджэхэм кьарыкьлэ клэ-лэцыкьлэхэр тэгъасэх. Адыгэ лэпкъыр зэрэдгъэдэхэщтыр, ныбжыкълэхэм тикультурэ, адыгэ кьэшъокьлэ зэфэшхьаф-хэр зэрэдгъэшлэщтыр ары ти-пшэрылэ шхьалэр. Ижырэ адыгэ кьашьохэм кьащегъэ-жыагъэу нэмыкьлэ цыф лэпкъ-

хэм якъэшъуакьлэхэри ныбжы-кълэхэм ятэгъашлэх.

Шьуашэу ащыгъыштыр кьа-щэфынхэмкьлэ яшлуагъэ кьызе-раригъэкьлэрэм пае Тэхьутэ-мыкьое районым ипащэ лэ-шэу фэразэх. Шхьэлэхьо Азмэти зэхашэрэ концертхэм кьэкьлэ, ирайон ис ныбжыкьлэ-хэм кьэшъокьлэ дахэ алэклэпэ зэрэхуыгъэр лэшэу игуап.

— Гъэсэклэ дэгъухэр зэрэ-силагъэхэм ишлуагъэкьлэ, адыгэ кьашьом идэхэгъэ зэхэсшлагъ, ахэм опытэу алэклэпыр сэ кьызнагъэсышхьу, кьыткьлэху-хьэрэ лэужхэм адыгэ кьа-шъор язгъэшлэн амал силэ зэ-рэхуыгъэм лэшэу сырэгүшхо, — ело Тимур.

ПАТЫКЬО Анет.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И ЛЪЭПКЪ ТХЫЛЪЕДЖАПІЭ ИЛЪЭСИ 120-рэ ЗЭРЭХЪУРЭМ ИПЭГЪОКІ

Фэразэхэу агу къэкІыжьи

Щыфэу илъэсыбэрэ Іоф зыдэпшІагъэмэ шІукІэ, дахэкІэ уигугъу ашыныр, фэбагъэ хэлъэу агу сыдыгъуи укъэкІыныр бэмэ къадэхурэп. ИцІыфыгъэ дахэкІэ, иІофшІэкІэ дэгъукІэ ар къы-лэжьи илъэс тІокІитІум ехурэ библиотечнэ ІофшІэным зищІэныгъэ езыхыгъэу Джары-мэкъо Разыет.

Разыет къуаджэу Джэджэ-хъаблэ къыщыхуыгъ. Гурыт еджапІэр къызеухым сэнэхъа-тэу къыхихыщтым игъогу пы-тэу теуцауагъ. ЕджапІэу къы-ухыгъэм итхылъеджапІэ илэ-ситІурэ ныкъорэ Іоф шишІагъ. Нэужым станицэу Старомин-скоим дэт культпросветучи-лищым итхылъеджапІэ отде-ние къыухыгъ. Ащ къыщыу-цугъэп, Іоф дишІэзэ еджэныр Московскэ библиотечнэ ин-ститутым щылгъэкІотагъ.

Хэку тхылъеджапІэу а лъэ-хъаным А. С. Пушкиным ыцІэ зыхыщтыгъэм, джы непэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапІэ 1962-рэ илъэ-сым Разыет Іоф шишІэнэу Іо-хъэ. Ичаныгъэрэ ихъупхъагъэ-рэ зынэмысыгъэ отдел илэп Іломи ухэукощтэп. Апэдэдэ абонементам щыригъажьи, нэ-ужым межбиблиотечнэ абоне-ментым, научнэ-методиче-скэ отделхэм щытху хэлъэу Разыет Іоф ащишІагъ.

Ау анахъэу ыгурэ ыпсэрэ етыгъэу илъэс тІокІым ехурэ зыщылэжъагъэр, ыугъомгъэр ыкІи ылъэ тыригъэуцауагъэр краеведениемрэ адыгэ лите-ратурэмрэ яотдел ары.

1979-рэ илъэсым справоч-нэ-библиографическэ отде-лым епхыгъэу краеведческэ

библиограfiем исектор къы-зэлуахы. Ащ иштат нэбгыри-тіу зэрэхуыщтыгъэр. Ащ пэщэ-ныгъэ дызэрихъанэу Джары-мэкъо Разыет цыхъэ къыфа-шы. Пшъэрылъ шъхалэу сек-тором илэгъэр Адыгеим ехы-ллагъэу тыди къыщыдэкІырэ хэутыгъэхэр ыугъоинхэр, ахэр къыухуымэнхэр ыкІи цыфхэм алыгъэлэсынхэр ары. Илъэс пчъагъэрэ Разыет а Іофы-гъом мэхъанэшхо ритэу Іоф ышІагъ. Фондым тхылъэу шы-кІэхэрэр ыугъоинхэм, якопи-хэр къызІэкІыгъэхъанхэм пае Разыет Краснодар край тхылъ-еджапІэм бэрэ кІоу къыхэ-кІыгъ. Мы Іофыгъом илгыгъэ-кІотэнкІэ директором иго-дзэ ІэнатІэ зыгъэцакІэщты-гъэ ШъэуапцІэкъо Аминэт игъусэу Къэралыгъо публичнэ тхылъеджапІэу М. Е. Салты-ков-Щедриным ыцІэ зыхырэм, нэужым шІэныгъэхэмкІэ Уры-сые академием ятхылъеджа-пІэхэм ачылагъэх. Ащыгъум тхылъ гъотыгъое экземпляр-шъэ къызІэкІагъэхъан алыкІы-гъагъ. Разыет фэдэу исэнэ-хъат фэшыпкъэр ары зышІэ-рэр сыд фэдэ тхылъеджа-пІэ пштагъэми, анахъ мылкъу-шхоу, кІэнэу иІэн ылъэкІы-щтыр тхылъ фондыр арэу зэ-рэщытыр. Тхылъэу фондым

щыкІэрэри къыхахъорэри ащ дэгъу дэдэу ышІэщтыгъ. Зы экземпляр нахъ мыхъурэ тхылъхэр фондым ухапльэмэ къыхэщхэу тамыгъэ ялагъ. Гъотыгъое тхылъэу пты мы-хъуштыхэми тамыгъэ шъхаф атетыгъ. Тхылъыр ичыпІэ шы-мыт зыхъукІэ, Разыет псын-кІэу гу лытэщтыгъ. Джащ фэ-дэ угъокІо-ухъумэкІо цыхъэ-шІэгъу краеведением итхылъ-хэм ялагъ.

«Емызэщ иІоф къыдэху» зэралоу, Разыет иІофшІэн ащ къыщыуцущтыгъэп. А Іофыгъо инэу зигугъу къэтшыгъэм да-кІоу, сектором къыдыгъэкІы-щтыгъэх библиографическэ ука-зательхэмрэ летописьхэмрэ. ТитхакІохэм юбилейхэм афэ-гъэхыгъэ указателибэ Разы-ет зехигъэуцауагъ ыкІи къыди-гъэкІыгъ. Ахэм ащыщых: «Цуг Алиевич Теучеж» (1980), «Исхак Машбаш» (1981), «Мурат Па-ранук» (1982), «Хазрет Аши-нов» (1980), «Дмитрий Кос-танов» (1982) ыкІи нэмыкІхэр. Илъэс пчъагъэрэ зехигъэуцауагъ ыкІи къыхиутыгъ «Библиогра-фический указатель к знаме-нательным и памятным да-там Адыгейской автономной области» зыфилорэр. Указа-тельхэм ягъэхъазырын охъта-бэ ыхыщтыгъэ ыкІи Іофышхо къыпыкІыщтыгъэ. Мыхэр зы-гъэхъазыррэм цэлагъэрэ рэ-хъатныгъэрэ хэлъын фэягъэ. Разыт мы Іофыгъори тынчэу зэшлуиыщтыгъ.

А лъэхъаным тхылъеджапІэ краеведением ихэхъон анаІэ тетэу дэлажъэщтыгъэх. Ащ пае научнэ-методическэ отделым-

рэ краеведческэ библиогра-fiем исекторрэ конферен-циехэр, егъэджэн-зэлуКэхэр рай-онмэ ятхылъеджапІэхэм афы-зэхашэщтыгъэх. Ахэм ягъэхъа-зырыни, язещэни Разыет илахъ хишІыхъэщтыгъ.

1990-рэ илъэсым сектором зырагъэушъомбгъу ыкІи ар зылъапсэ хъугъэ краеведе-ниемрэ адыгэ литературэмрэ яотдел агъэпсыгъ. Отделым изехъан Разыет лъыгъэкІо-тагъ, ау бэ темышІэу, ыныбжэ елгытыгъэу пэщэ ІэнатІэр ыгъэ-тылыгъыгъ. 1992-рэ илъэсым щегъэжъагъэу ІокІыжьи фэ нэс тхылъеджэмэ нахъ апэблагъэу, тхылъхэр зыщатырэ сек-тором Іоф шишІагъ. ШІэны-гъэм, акъылым, дунээеплъы-кІэм, щыІэныгъэм уафэзыщэ-рэ тхылъым идунае ныбжы-кІабэ Разыет хишагъ.

Илъэс 15 хъугъэ Разыет Іоф зымышІэжьиэр. Ау джы не-пэ къызнэсыгъэм тхылъеджэ-хэу студентхэзэ мы отделым къаКІоштыгъэхэм Разыет ащы-гъупшэрэп, фэразэхэу игугъу къашы. Ахэр зыфаехэр псын-кІэу, игъэкІотыгъэу къызэра-

ритыщтыгъэр, тхылъеджабэу а лъэхъаным шылагъэхэм зэ-рафырикъуштыгъэр, тІысыпІэ зэкІэми аригъэгъоты зэрэ-шІоигъуагъэр мызэу, мытІоу титхылъеджэмэ къаІотэжъэу къыхэкІы. Непэ тэ, отделым Іоф щызышІэхэрэми, Разыет бэрэ игугъу тэшІы. Гъэзетхэр зыдэлъ папкэхэр къатштэхэ зыхъукІэ, «Разыет ипапкэ-хэр» тІоу бэрэ къыхэкІы. Ка-талоги Іоф датшІэ зыхъурэм, гъэзетхэм къахэупкІыгъэ ука-зхэр, законхэр ІапкІэ-лъапкІэу карточкэмэ атегъэпКІагъэхэу бэрэ тапэ къефэх, «мыхэр Разыет икарточкэх» тэІо. Джащ фэдэ, тхылъ фондым ухэхъа-гъэми ащ илэуж дахэ хэо-лъагъо. Разыет шІукІэ, дахэкІэ Лъэпкъ тхылъеджапІэм ыцІэ рязыгъэлуагъэмэ иапэрэ са-тырхэм непи ахэт. Лъапсэ зы-филыгъэу, анахъ пэблагъэ фэ-хъугъэ краеведениемкІэ от-делым Разыет ыцІэ пытэу сы-дыгъуи епхыгъэщт.

КЪАТ Сусан.
Краеведениемрэ адыгэ литературэмрэкІэ отделым ибиблиограф.

ИгъашІи, ыныбжьи дахэх

Илъэс 90-рэ зыгъэшІэ-гъэ Кобл Айщэт Шъа-лихъэ ыпхъур къуа-джэу Ахинтам щэпсэу. Исабынгъо къыныгъ, репрессиехэр зэпчы-гъэх, заор пэкІэкІыгъ, ау ахэм ыгу агъэкІо-дыгъэп. Тхъаусыхэу цІыф зэхыригъэхы-гъэп, пстэури пытагъэ хэлъэу къызэринэ-кІыгъ, гъашІэр шІу зэрилъэгъурэм къы-кІырымыгъэчыгъэу мэнсэу.

БлэкІыгъэ хъугъэ-шІагъэхэр Айщэт ыгу къыгъэкІыжьи хэр икІасэп. Арэуштыу щытми, ахэр къышІудэкІоежьи, атІупшы-рэп. Къыпэблэгъэгъэ цыфхэр, илахылхэр, охътэ къинхэм зы-дэгощагъэхэр щыгъупшэхэрэп, ахэм ядахэ нэмыкІ ыІорэп. Етіанэ пхъорэльф-кхъорэльф цыкІухэр ыкІокІ къыдэпшые-хэ зыхъукІэ, ыгу телункІэ-

жьишъ, гукъауу зэпчыгъэ-хэр ІугеэкІотых. Арыба зэ-

рэщытын фаери? «УапэкІэ хъугъагъэм уегупшысэжъэу

ушыкІэ кыкІырэ щыІэп, на-хышІур зэкІэ цыфым къы-

дэхъунэу ыпэ ил», — еІо Айщэт.

Айщэт ШэхэкІэишхом къы-щыхыгъ. ЦунтІыжъ Шъали-хъэ къыфэхъугъэ сабыІ 17-мэ ащыщ. Кобл Шыхъамы-зэ псэогъу къызыфэхъугъэм илъэс 64-рэ текІыжьи. Ар кІэлэегъэджагъ, Адыгэ Рес-публикэм ыкІи къалэу Шъа-чэ кІалэхэр щыригъэджагъэх. Ежъхэм ясабыйхэри дэгъоу агъэсагъэх ыкІи аплугъэх. Не-пэ Айтэч кхъорэльф-пхъорэ-лъфи 10-м ыкІи ахэм къа-хэкІыгъэ сабыІ 19-м ащэгъ-шІукІы. Кобл ллакхор зыгъэ-баигъэхэм ежъыри илфы-гъэхэри ащыщых, ллакхор анахъ инэу шапсыгъэ лъэп-къым илэхэм ахэт.

Айщэт юбилей дыхагъэ-унэфыкІынэу нэбгыришъэ фэ-диз къызэхэхъагъагъ. Хъохъу-хэр, шІухъафтынхэр, оредхэр, къашъохэр къызэкІэлъыкІуа-гъэх. Къылыфыгъэхэм къа-лъфыжыгъэхэм янэнэжъ мэ-фэкІ концерт къыфатыгъ.

Илъэсишъэ хъугъэу джыри Айщэт иунэ мэфэкІ гушІагъо къытэдженэу тыфэлъало.

НЫБЭ Анзор.
Сурэтым итыр: **Кобл Ай-щэт ипхъорэльф цыкІухэм ахэс.**

ТХАКЮУ ЛЫХЭСЭ МУХЬДИНЭ КЪЫЗЫХЪУГЪЭР ИЛЪЭС 60 ХЪУГЪЭ

Шъыпкъэр
игъогу

Шъыпкъэм ылапэ фэсакъэу ылыгыты, гушыгэ зафэр шыуашэ фэхъугъ, гупшысэныр ежъ хэлъэу къэхъугъэти, игушъхьэлэжыгъэ шъхьэлъагъэ. Усакло, драматург, орэдус, цыфышлү... Зыфаслорэр Лыхэсэ Мухьдин ары.

Мухьдинэ тхылъ пчъагъэмэ яавтор, усэхэр, поэмэхэр, пьесэхэр, орэд гушыгэхэр етхы, орэдышъори хехы, ильэс 40 мэхъу Мухьдинэ адыгэ литературэм хахъо фишлэу, гупшысэ куухэр къырилотыклэу творческэу лэф зишлэрэр, лъэпкъым иклэсэ усаклү.

Адыгэ гушыгэм, лъэпкъ акъылым ялъэшыгъэ-пытагъэ пасэу, иклэлэгум къышыублагъэу ыгу зэлъауытыгъ. Джащ къыщегъэжъагъэу джырэ мафэхэм къанэсэу Мухьдинэ ыльэгум, зэхихи, зэхихи зэригъапшэмэ, зэфищэзэ, фэсакъэу зэригъэклоу зэриблэу, тхэн-гу-

пшысэн лэф мыпсынклэм зыритыгъ. Адыгэ лэжъэкло унэгъо бэрэчэт щаплугъэ клалэм лъэпкъ шэн-хабзэхэр, гъэпсыклэ-шыклэхэр шлогъэшлэгъонхэу сыдигуи къыгъэгъунэщтыгъэх, адыгэ лъэпкъым ышъхьэ къырыкълуагъэр зэклэ ахэм зэрахэгощаджэр зэхислэу ыкли ыгъэунафэу, пасэу тхэным зыфигъэзагъ.

Лыхэсэ Мухьдин Исмахилэ ыкьор Теуцожь районым ит къуаджэу Хьалъэкъуае мэкьюогум и 14-м, 1955-рэ ильэсым къышыхъугъ. Пчыхьалыкьое гурыт еджаплэр къызехым, Краснодар дэт трестэу «Спецстрой» зыфилорэм и

ССМУ-52-м щылэжъагъ. 1973-рэ ильэсым Адыгэ къэралыгъо клэлэгъэджэ институтым филологиемклэ ифакультет члахы, очнэу ильэси 5 щеджагъ ыкли дэгъу дэдэу къыухыгъ. 1978 — 1998-рэ ильэсхэм Пчыхьалыкьое гурыт еджаплэм иклэлэгъаджэу, идиректорэу лэф ышлагъ. «Отличник народного образования РСФСР» зыфилорэ щытхъуцлэр къыфагъэ-шъошагъ. 1998 — 2003-рэ ильэсхэм Адыгэкъалэ иэстраднэ театрэ ихудожественнэ лэшъхьэтетыгъ.

Мухьдинэ студентыгъ литкружокым ипашэу, ытхыхэрэр гъээзетым, журналхэу адыгэбзэклэ къыдэкыхэрэм къарыхъэхэ зэхъум, 1975-рэ ильэсым къыщегъэжъагъэу ытхыхэрэр къыхеутых. Иапэрэ усэ сборникэу «Гугъэм ильагъ» зыфилорэр 1981-рэ ильэсым Адыгэ тхылъ тедзаплэм къыщыдэ-кыгъ. Ащ къыклэлъыкълуагъэх ильэс зэфэшъхьафхэм: «Дэемэз», «Жьогъо лопчъ», «Шульгъур шэлэфэ», «Гум ильа-гапл», «Усэхэмрэ орэдхэмрэ», «Лэшлэгъумэ ашъохэр».

Лыхасэм аужырэ уахътэм урысыбзэклэ тхэным зыреушэты. Бзитлумкли тхыгъэ усэхэри орэдхэри зыдэт тхылъ ил, «На сквозняке веков» зыфилорэ тхылъыр 2010-рэ ильэсым урысыбзэклэ къыдэ-кыгъ.

Мухьдинэ иусэхэм ежъ орэдышъо дахэхэр зыфишылгъэхэри, композиторхэм орэдышъом ралъхьагъэхэри бэу ахэтых.

Мухьдинэ ипъесэхэу «Гумзагъ», «Нэфын» зыфилохэрэр Адыгэ драматическэ театрэм щагъэуцугъэх.

Лыхэсэ Мухьдинэ (Къуныжъ Мыхамэт игъусэу) «Адыгэ литературэр. Я 7-рэ классым

пай» зыфилорэр 1989-рэ ильэсым къыдигъэкылгъ.

Тхэкло ныбжыкълэхэм яа XIII-рэ Всесоюзнэ зэлуклэу Москва щызэхашэгъагъэм хэлэжъагъ, Ленинскэ комсомолым ыцлэклэ щыт премием илауреат.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие литературэмклэ илауреат, АР-м искусствэхэмклэ изаслуженнэ лэфышлэшху.

Лыхэсэ Мухьдинэ Урысые Федерацием итхаклохэм я Союз 1995-рэ ильэсым къыщегъэжъагъэу хэт. Гупшысэклэ амал ини, тхэклэ лэпэлсагъи ыгъотыгъэу ильэс 60 ныбжым къеклолагъ. Зэклэ итворчествэ шылэныгъэ шыпкъагъэр ыльапс, усаклом игъогу зафэ, нэфын, джащ пае узыфещэ, уегъэдало, уилъэпкъ зэхашлэ къелэты, укыизхегъэшхьожьы. Лыхэсэ Мухьдинэ имэфэкл дахэклэ тыгу къыдделэу тыфэ-лалэ иунагъо датхъэу, ильэпкъ зилэтэу, ежъ иусэ мэкъэ лъэшгохы зымы хэмыкълуагъэу, еджэрэ пэпчъ гушъхьэгъомылэ фэхъоу, гъэ мин псаоу, тхъэжъэу къыгъэшлэнэу.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

УСЭХЭР

ЛЫХЭСЭ Мухьдин

Тыгъэм игушыгъ

— Джыри ушыла, цыф цыкълү? —
Ылозэ тыгъэр къэушы. —
Уигъашлэ екълугъэу сыгу,
Ерагъэу чэщыр исэщы.

Умышлэу зэплэжърэм нахы,
Пшлэзэ зэплэжърэр нахыб.
Сшлэрэп узыфаер анахъэу —
Дунаир уилэубытыл!

Згъэнэфмэ Члы клэлэныкьор,
Адырабгъу сэклофэ сэщынэ.
Сынэгумэ зыбгъум щыплэжърэр,
Модыклэ сыгу къышысэнэ.

Акълылкэ сыонэкьокьурэп,
Ау зы къыуасло сшлоигъу:
Дунаим фэбагъэу къестырэм
Уичылыи ори ылыгъ.

Нэрыгъы пшыгъэу си Жъуагъо,
Симашло улъымылаб!
Птесхынэу уитхьамыклагъо,
Угу пшыгъэу сыкытегъэлаб.

Лъэужхэр

Ошъур къехы фыжъыбзэу...
Сыкуо сшлоигъу:
Зэгъу, зэгъу!
Ау шлагъоба,
Синидэлъфыбзэ
Къыфэгъотыжърэп сыбзэгъу!

Етлэнэ ошъури текли:
— А си Тхь! — къыхэслукылгъ.
Сыплэмэ,
Хьасэ фыжъыбзэм
Сэ силъэуж хэбыкылгъ.

Силэжъыгъац

Лэжъыгъацэр мыклодмэ,
мышъумэ,
чым къыхэкълыщтэп.

Ф. М. Достоевский

— лэфым уигъалэмэ,
— къыселэ сянэ,—
Слэшъхьитлуклэ укъэзгъэхъужьын.
Силэжъыгъацэ хэсэлъхъэ...
Лъысэлэ: сымыгъэлъау!

Тхьэм фэдэу зэплъыжърэ цыфмэ
Сылуыгъахъ япчэшъхьау.

Сэшлэ, кьин укъэкълыныр,
Уздежъагъэм унэсышъуныр!
Укъэкълыгъахэми, жьыбгъэм
Псынклагъоп улэкълыныр!

Тыгъэр къыопллымэ штагъоу,
Хьылъэ плъэ утетыныр.
Ежъ ыфэмые лъэныкъом
Къины плъапэ бдзыныр.

Тыгъэпсым укыыхищыгъэми,
Иплъаклэ земыгъэгъэдел.
Шюмыклэу чыгур пшлэшылгъэми,
Учлэмыклэ ыбгъэгъу хьалэл.

Зэгъашлэ: уизакъоп къэкълыгъэр.
Гъэрекълэу есыутыгъ.
Ощ фэдэу, ебэнзэ шлунклым,
А цыкълури къылэпыкылгъ.

Сэ сидэхагъи а губгъом,
Сэ сишъыпкъагъи къыдежъэ:
Шъухаслъхъэ къэси, сыжъудэллэ,
Шъукъэкълмэ, сыкыжъудэхъужьы.

Тызэгъурыломэ, жьыбгъи
Клодыплы тыкъяпыжъын.
Къыным уигъалэмэ, сэри
Слэшъхьитлуклэ укъэзгъэхъужьын!

Адэ сыщыщба
дунаим?

Ашъуу, мы бжыхъэ уашъор
Ралолэщтым пылэп.
Фаемэ, лэгъупэу къэжъо,
Ихьакуи машло ильэп.

Фаемэ, нэхаеу маплэ!
Фаемэ, земыплэкълыжъ.
Сэ ренэу бгъэгъур сшлоуапэ,
Лъэбэкъоу сшлыгъэм сеплъыжъ.

Адэ сыщыщба дунаим?
Гу цыкълум чыгур елэт.
Етлани ежъ зыщыфаем
Пщэсы шъхьэзакъоу елот!

Цыфым пай унэ

— Ушылэмэ, сиклал,
Псыми ымышъэу,
Машломи ымыштэу,
Цыфыбэ кыхъэу,

Кыхъэрэм рилъхъэу,
Икълэрэм рихэу,
Унэ шлы.

— Сыдэуштэу,— сгуагъэ,
Псыми ымышъэу,
Машломи ымыштэу,
Цыфыбэ ихъэу,
Ихъэрэм рилъхъэу,
Икълэрэм рихэу,
Унэ сшлын?

Етлани къело
Къызгурымылоу:
— Убгъэгъу зэхислэу,
Угу ины ышлэу,
Уипыкълэ мышлоу,
Ныбджэгъур пфэгъушлоу,
Ллы ухъумэ — пшлэн!

...Ар зыхъугъагъэм
Ильэсхэр тешлагъэу,
Гум ипчъэлупэ
Цыфыбэ къылохъэ.
Къыныр стырахы,
Хъярыр къырахъэ,
Сицылэныгъэ щызэлэпахы!

Жьогъо лопчъ

Анахъ сизакъоу
Салъэгъурэп сломи,
Гу мин къыслэплэ.
Анахъ слэчыжъэу
Ралуагъэп сломи,
Ным ешлэ сыхыльэ.

Анахъ сыгу клодэу
лахьыл симаклэми,
Къысфэнэ лъагъо.
Анахъ мэзахэу
Ом силэбагъэми,
Къыхэнэ жъуагъо.

Анахъ огъоу
Чыгур стыгъэми,
Гъэбэжъу къыльэкълэ.
Шульгъэу мэкъэнчъэм
Гур хэстыхъэми,
Ешлыжъы шъхьакълэ.

Сэщ фэдэу ори,
Силъэпкъ, уигъашлэ
Огум епхыгъ.
Узгъотыжъынба?
Зэ жьогъо гъогукълэ
Чым укъехыгъ.

Сшлагъэп

Усилэ зэхъум,
Арэу удахэми сшлагъэп.
Сыпфиты зэхъум,
Ослогъэ пстэуми сфишлагъэп.

Джы гъэшлэгъонба,
Услъэгъу къодыеми сфэхъу.
Узэрэслъэгъоу,
Гу закъор къысэнэкьокъу.

Усилэ зэхъум,
Арэу улъаплэми сшлагъэп.
Узысшлоклодым,
Дунаим гур лылэбагъэп.

Джы гъэшлэгъонба,
Дунаим утетми сфэхъу.
Дунаим утетмэ,
Сэри усилэу къысщэхъу.

Сыбдэгущыла

Умышъхьахэу
Сыгу кытелаб!
Къысфэгъэшъаб сигупшысэ.
Бзылфыгъэр, уифаби хьазаб,
Къыплъэхъу хъульфыгъэм ыпсэ.

Сэ ренэу
Къыоплпырэр сшлауаб!
Нэ къыптефэнклэ сэщына?
Бзылфыгъэу
Сигъэшлэ плъапл,
Уидэхагъэ пае сэпщынэ.

Зэ нэфым
Укысфыхэкълэ —
Зэ шлунклым уцынэфын.
Уемыплэу
Гум упхырэклэ —

Уиплъаклэ себгъэухын!
Кымафэр
Гъэмафэу сэбгъаштэу,
Охътаби итэбгъэхыгъ.

Сигупцлэнагъэ умыштэу,
Сыдэуштэу
Ынэгъу къыпхыгъ?
Умышъхьахэу
Сыгу кытелаб.
Къысфэгъэшъаб сигупшысэ.
Уихылагъэ сыщыухъум.
Мэхало хъульфыгъэм ыпсэ.

Тарихъ романым игъунапкъэхэр адыгэ литературэм щызэлугъэклотыгъэх

лъыгъчэ зор нах кыккэ-
 зэккэблагъ. Ащ кӀэух дӕу фэ-
 хуӕгъер адыгъ эпӕч ыгу мӕ-
 стӕ лъыгъӕу непи кыххӕ. Ти-
 лъӕпкъӕгу миллион заулӕ зӕ-
 рдунӕу шитӕкхуыагъ хуыгъ.
 Тарихъ чыгуӕжым кынагъер
 зӕгорӕм лъӕпкъышхоу шыты-
 гъӕм изы лах мӕкӕжый. Адӕ
 а лъӕхваным адыгӕхер Уры-
 сыем гохыгъагъэхэм, нӕбгырӕ
 миллион заулӕм якӕльтурӕ,
 ядин, ятарихъ кыызтӕгъӕн-
 гъӕнымкӀӕ нах амалыбӕ ялӕшт-
 гъагъӕба? Жӕрыло народнӕ
 творчествӕм иамал байхер
 ыкхоу зышыгъӕфедӕгъ роман-
 ыонм авторым кышыдӕгургӕн-
 лӕтӕжхӕм кытфагъӕнӕгъ кӀӕн

Теклоныгэм ия 70-рэ ильэс

«Сышъолъэу — Зыщышъумыгъэгъупш!»

Ащ фэдэ зэхахэ искусствэм бэрэ щытлэгъурэп. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо камернэ музыкальнэ театрэм Хьанэху Адамэ ыцлэ зыхьырэ Исур Тимур инспектаклэу шыкълуагъэр Хэгъэгу зэошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр ильэс 70-рэ зэрэхъугэм фэгъэхыгъ.

Исэнэхьаткэ режиссерэу Исур Тимур ытхыгэм техыгъэ спектаклэу «Сышъолъэу — Зыщышъумыгъэгъупш!» зыфилорэр камернэ музыкальнэ театрэм апэрэу кыщыгъэлъэгъуагъ. Сценарийер зытхыгъэр, спектаклэр зыгъэуцугъэр, ролыр кызышлырэр зы нэбгыр — Исур Тимур. Тарихъ къэбархэр кълуатэх, усэмэ къаджэ, ордэхэр кълэх, хъугъэ-шлагъэхэм къапкырыкълызэ, зэфэхьысыжъэу ышыхэрэм гукл, пскл и уахещэ...

Заом кыыхэкълыгъэр

Фашист техаклохэм тыхэгъэгу заом кызырашыллэм диктор цлэрылоу Юрий Левитан макъэ лэтыгъэклэ радиомкэ кылогагъэр спектаклэм цызэхэтхыгъ.

«Пыир зэхакъутэшт. Теклоныгъэр тэ кыдэтхышт». А гуцылэхэр Ю. Левитан кызырлэхэрэ шыклэм уедлэу зыхьыкэ, хэгъэгу ис цыфхэр зэрэзэкъоуцагъэхэр, заом имашло зэрэпэу-цугъэхэр нэгум кыкълэуцох.

Исур Тимур хульфыгъэ ныбжьык. Тхылъхэмкэ, гъэзетхэмкэ, кинофильмэхэмкэ заор ешлэ. Ветеранхэм ягукъэкълыхэм защигъэгозэныр хэбзэ пытэ фэхъугъэу елытэ. Гитлер яклэщаклоу фашистхэм кырагъэжъэгъэ Дунэе заом тыхэгъэгу шыщ нэбгырэ миллион 28-рэ фэдиз хэклодагъ. А пчъагъэм шыщэу миллион 7-м нахьыбэр зэуаплэм шыфэхыгъ. Зэклэ дзэкъллэхэр лыхъужъ мыхъугъэхэми, лыгъэ ахэлъэу ячлыгу фэбэнагъэх, Европэр фашизмэм щаухумагъ.

Хэгъэгу зэошхом тхьамыкла-гъоу кызыдыхыгъэр егъашлэм тарихьым хэклокълэштэп. Исур Тимур усэхэм къаджэзэ, Хэгъэгу зэошхом ильэхьан тидзэкъллэхэм зэхыхыштыгъэ ордэхэр кылохэзэ, спектаклэу кыгъэлагъорэм купкълэу илэр кызылэуиштыгъ. Пыим имашло пэуцухэзэ тидзэкъллэхэр апэклэ ильыштыгъэх...

Мамыр цыфхэр заом хэкла-дэщтыгъэх. Кълэцкълхэр, нэжъ-лужъхэр гъаблэмрэ узымрэ ары-лыкыштыгъэх. Т. Исупым са-быйхэм кыныгъоу заом цызэ-пачыгъэр кырилотыкы зыхьыкэ гур «зэридзэ» кыдыерэп, едлэ-хэрэм жьы кыамышэрэм фэд, нэпсыр кызызэху ахэтлагъорэр макълэп.

Нэпсым уегъэгумэклы

Т. Исупым музыкальнэ спек-

кылозэ тишъолъырхэр, кыушъхэ-лэагъэхэр, псыхъо чъэрхэр нэгум кыкълэуцох. Уикъуаджэ, уикълэцкълхэрэм лъапцлэу узэ-рычъэщтыгъэ урамхэр, цыфэу чылэм дэсыгъэхэр гум кэкъл-жыых. Тимур ятэжъхэу Мыхьа-мэтрэ Гъубэдрэ Хэгъэгу зэошхом шыфэхыгъэх, якыуаджэу Лэшэ-сынэ кыагъэзэжыгъэгъ.

«Бессмертный полк» зыфилорэ лфотхьабзэу Урысыем шыкълуа-гъэр шлэжым фэгъэхыгъ. Ка-мернэ музыкальнэ театрэм шы-клогъэ пчыхъэзэхьэм Хэгъэ-гу зэошхом шыфэхыгъэхэм, заом ыуж дунаир зыхъожыгъэ дзэкъллэхэм ясурэтхэр кыщи-гъэлъэгъуагъэх. Ахэр Исупхэм, Мэлахъохэм, Мызэхэм, Сереб-рянскэхэм, Ордашэхэм, Цы-кълхэм, Хьаклэгъогъухэм, нэмык-хэм яшлэж сурэтых.

таклэу кыгъэлагъорэм лъап-сэ фэхъугъэр шлэж тилэн зэрэфаер ары. Фашизмэм фэзы-гъэзэжэ зышлоигъохэм, заом клэ-зыгъэстыхэрэм, лъапкхэр зэ-щызыхъохэрэм Тимур апэуцужы. Цыфхэм нэпсэу заом кыщя-хыгъэр кырилотыкы шлоигъоу шысэхэр артистым кхехьых. Ти-кыуаджэхэм ялэжъаклохэм кынэу зэпачыгъэм кытегушылэзэ, хэ-гъэгу икъэхъумэн ялахъэу хал-лъагъэр кыыхегъэщы.

Родинэр кызыщыжъэрэр

Т. Исупым Родинэр кызы-щыжъэрэм фэгъэхыгъэ ордэ-

Лъапсэр пытэ орэхъу

Тхэкло цлэрылоу Къуекъо Нал-бый иусэу чыгым ыльапсэ пытэ хуным имэхьанэ ехьыл-агъэм Т. Исупыр къеджагъ. Цыфымрэ чыгымрэ сыда зэ-фэзыгъадэрэр? Артистым гуп-шысэу ащ хилъхьэрэм уигъэ-рэхьатырэл. Лъапсэр пытэным фэшл уешлушлэн фае.

Зэфэхьысыжъхэр

Камернэ музыкальнэ теат-рэм спектаклэу шыкълуагъэм еп-лыгъэх Кошхъэблэ районым шыщхэу Боджэкъо Хьазрэт, Джа-

рымэ Налбый, Исуп зэшхэу Рус-лэан, Къэплэан, Аслэан. Теат-рализованнэ едзыгъоу зы сых-атым кыкъллэ артистым кы-гъэлъэгъуагъэр зэфэхьысыжынэу игъо ифагъэхэп. Анахъэу кы-хагъэщырэр шлэжым имэхьанэ зыкыгъэлэтыгъэнымкэ режиссер ныбжьыкълэу Т. Исупыр лф-фым зэрэфежъагъэр ары.

Адыгэ Республикэм ина-роднэ артисткэу Зыхъэ Мэ-лайчэт спектаклэм еплъы-зэ нэгушлоу, нэпсыр шъэ-фэу зэрилъэкълэху кыых-кыгъ. Залым кычлэкълыхьы-зэ шабэу гуцылэ заулу кытилуагъэр искусствэ лъа-гэм Т. Исупыр зэрэфаклорэм фэгъэхыгъэх.

Лъапк театрем иартист-кэхэу Даур Жаннэ, Нэхэе Мэрджанэт, Ордэн Фатимэ, нэмыкхэм спектаклэр гуклэ зэпачыгъ. Къэгъэлъэгъоныр клэхым фэклогахэу шлэж гуцылэхэу Т. Исупым кыло-хэрэм едлэхэзэ, зэклэ за-лым члэхэм афэдэу кы-тэджыгъэх, нэпсэу кыахырем зы кырамылолагъэми, агу ихьыкы-рэр гурылогуаеу шытыгъэп.

Адыгэ Республикэм культурэм-клэ иминистрэ игуадзэу, Урысыем, Адыгеим, Ингушетием культурэм-клэ язаслуженнэ лфышлэу Шъэуап-цэкъо Аминэт, Адыгеим исурэ-тышлэхэм я Союз итхьаматэу Хьуажэ Рэмэзанэ, Адыгеим ис-кусствэхэмкэ изаслуженнэ лфы-шлэшхоу Шъхьаплъэкъо Къэсэй, артистэу Ахьмэт Артур, ныбжьы-клэхэу гуцылэгъу тызыфэхъугъэмэ спектаклэм осэ ин ратыгъ, ти-непэрэ шылакэ лъэшэу ищыклагъэу алытагъ.

— Адыгеим икыуаджэхэм, еджа-плэхэм спектаклэр къащыдгъэлъэ-гъошт, — кытилуагъ камернэ му-зыкальнэ театрэм А. Хьанэхум ыцлэ зыхьырем ихудожественнэ пащэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ искусствэхэмкэ изаслуженнэ лфы-шлэшхоу Сулейман Юныс. — Хэгъэгу зэошхом кызыжъэгъэ ма-фэм тефэу спектаклэр апэрэу къэдгъэлъэгъуагъ. Теклоныгъэр ти-хэгъэгу заом кызырэхьыдыгъэм ехьыллэгъэ спектаклэхэр зэрэти-щыклагъэхэр тэшлэ.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтхэм арытхэр: **Исур Ти-мур спектаклэм хэлажэ; Кош-хъэблэ районым щаплугъэхэу спектаклэм еплъыгъэхэр; залым члэсыгъэхэр.**

**Зэхъышъагъэр
ыккы кыдзэ-
гъэкълырэр:**

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкы
лофхэмкэ, лэклэб
къралхэм ащы-
псэурэ тильэп-
кыгъэхэм адыр-
лэ зэпхыныгъэхэмкэ
ыккы кыэбар
жъугъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

**Редакциер
зидэшылэр:**

385000,
кы. Мыекълуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр:

52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкълыхьы
зыхьыр секретары:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын лфхэмкэ,
телерадиокъэтын-
хэмкэ ыккы зэлы-
лэсыкэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыллэ гъэлары-
шлал, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекълуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкълэмккы

пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 756

Хэутыным
ушыкълэхэнэу шыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
Зыщыкълэхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор
шъхьалэр

Дэрдэ Тимур

Редактор шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр

**Мэщлэкъо
Саид**

Редактор шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкълыхьы
зыхьыр
секретары
Хьурмэ Хьусен

